Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imhallef Consuelo Scerri Herrera, LL.D., Dip Matr., (Can), Ph.D.

Appell Nru: 26 / 2022

Il-Pulizija

vs

Carl Busuttil

Illum, 12 ta' Mejju, 2022

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi dedotti kontra Carl Busuttil bin Emanuel u Maria Assunta xebba Spiteri imwieled Pieta' nhar it-8 ta' Dicembru 1982 residenti gewwa Trinity Farmhouse, Triq Hal Lew, Qrendi u detentur tal-karta tal-identita bin-numru 1983 M, akkuzat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) talli:

Nhar it-28 ta' Marzu, 2020 ghal habta ta' 12:00hrs u fil-granet ta' qabel fl-inhawi tal-Fawwara, limiti tas-Siggiewi, ha jew ipprova jiehu xi ghasafar matul l-istagun maghluq ghall-insib ta' l-ghasafar u dan bi ksur tar-Reg 18 (1) (c) , L.S. 549.42

Fl-istess data, lok hin u cirkostanzi kien qed jikkaccja jew jipprova jikkaccja, jiehu jew jipprova jiehu b' kull mezz li jkun xi ghasfur kif permess skont id-disposizzjonijiet ta' dawn ir-regolamenti meta ma kienx fil-pussess ta' licenzja valida skont ma tapplika, mahruga mit-Taqsima tar-Regolamentazzjoni ghall-

Ghasafar Selvaggi u ma ssodisfax il-kundizzjonijiet kollha specifikati fil-licenzja u f' kull ligi ohra dan bi ksur ta' L.S. 549.42 Reg 12 (1)

Il-Qorti giet mitluba illi barra li taghti l-piena taht ir-Regolament 27 ta' l-A.L. 79 ta' l-2006 hekk kif emendat, tordna l-konfiska tal-corpus delicti u s-sospensjoni ta' kull licenzja jew permess mahruga taht ir-rgolamenti ta' l-2006 dwar il-Konservazzjoni ta' l-Ghasafar Selvaggi u taht ir-Taqsima XV tal-Kodici tal-Ligijiet tal-Pulizija, ghall perjodu applikabbli that l-A.L. 79 ta' l-2006 hekk kif emendat.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali, ta' nhar it-28 ta' Jannar, 2022, fejn il-Qorti wara li rat l-artikoli tal-ligi relevanti, senjatament ir-regolamenti 12 (1) u 18 (1) (c) tal-Avviz Legali 79 tas-sena 2006, sabet lil qua imputat, Carl Busuttil, hati ta' l-imputazzjonijiet kollha dedotti fil-konfront tieghu u konsegwentament ikkundannatu ghall-hlas ta' multa ta' Eur. 2300. Fin-nuqqas ta' hlas tal-imsemmija multa dina tigi konvertita f' terminu ta' prigunerija ai termini ta' l-artikolu 11 tal-Kodici Kriminali.

Il-Qorti, fit termini tar-regolament 27 tal-Avviz Legali 79 tas-sena 2006, ordnat ukoll s-sospensjoni ta' kull licenzja jew permess mahrug taht ir-regolamenti tal-2006 dwar il-konservazzjoni tal-Ghasafar Selvaggi u taht it-Taqsima XV tal-Kodici tal-Ligijiet ta' Pulizija ghall-perjodu ta' sentejn mill-lum.

Rat ir-rikors tal-appellanti Carl Busuttil minnu pprezentat tat-2 ta' Frar, 2022, fejn talab lil din il-Qorti joghgobha:

Tirrevoka u tannulla s-sentenza msemmija u konsegwentament, tilliberah minn kull htija u piena.

B' mod alternattiv, in vista tal-fatti u l-provi kif esposti taghti piena aktar idoneja ghall-kaz in kwistjoni billi tirriduci l-multa u /jew tirriduci s-sospensjoni ta' kull licenzja jew permess mahrug lill-appellant taht il-ligi sussidjarja 549.42 u taht it-Taqsima XV tal-Kodici tal-Ligijiet tal-Pulizija.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellati esebita mill-prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat illi l-aggravji huma s-segwenti;

L-ewwel Agravvju

a. **Apprezzament tal-provi dwar l-insib**

Huwa vera li din l-Onorabbli Qorti ma tbiddilx l-apprezzament tal-Ewwel Onorabbli Qorti b' mod facli, sakemm pero', tali apprezzament ma jkunx ' *safe and satisfactory'* . Il-mistoqsija hija semplici kien hemm *active trapping* iva jew le. Mhux bizzejjed li jkun hemm persuna li tidher fil-filmat jew xhud li rat persuna tigbor ghasfara u xbiek biex tinstab htija fl-appellant kif donna ikkonkludiet l-Ewwel Onorabbli Qorti [1]**.** Biex wiehed jista' jghid li jkun hemm insib irid jipprova li jkun hemm tlett elementi:

1. L-azzjoni pozittiva tal-bniedem;
2. Mansab li jista' jaqbad l-ghasfur, ossijja li jkollu molol, lasti, spag u xbieki;
3. L-ghasfara tal-ghana jew inkella bird-caller.

[1] L-attivita ta' tehid tal-ghasafar trid tkun wahda attiva (active trapping) u f' dan is-sens insibu il-P vs Karol Spiteri (App. Nru. 432/13 DS) per Imhallef David Scicluna u P vs John Vella (Kump. 401/2018) per Magistrat Dr. Joseph Mifsud.

Li tkun hdejn mansab mhux necessarjament li tkun qed tonsob kif t' ghallimna il-Qorti tal-Appell Kriminali ippreseduta mill-Imhallef David Scicluna fil-kaz il-**Pulizija vs Matthew Degabriele** (App Nru. 430/13DS). Il-fatt li persuna tinqabad fuq camera jew tigi osservata tperrec l-ghasafar u tigbor ix-xbieki bl-ebda mod ma jfisser li tkun qed tonsob ghalhekk il-legislatur holoq artikoli ad hoc ghal min possibilment jghin jew ihajjar attivita' ta' tehid ta' ghasafar mhux skond ir-regolamenti. F' dan is-sens u fic-cirkostani li jidher li instab fihom l-appellant, kemm il-darba jigi accettat li hu hu, *forsi* seta' kien akkuzat taht l-artikolu 27 ta' LS 549.42 u mhux se mai kif gie akkuzat. Fi kwalunkwe kaz had ma xhed li l-appellant, jew dik il-persuna li kienet qed tigbor ix-xbiek u l-ghasafar kien qed jaghmel dan f' dik il-guranata U FIL-GRANET TA' QABEL!

b. Apprezzament tal-provi dwar l-investigazzjoni

L-azzjoni **tardiva hafna** tal-agenti tal-pulizija ma hija ta' l-ebda konfort ghall-prosekuzzjoni, anzi tali azzjoni illediet id-dritt tal-appellant ta' difiza xierqa. Ghax forsi kieku baghtu ghalih dak in-nhar stess jew ftit granet wara allura seta jipprova fejn kien fil-hin u id-data li allegatament kien qed jonsob. Jew jekk kien huwa, ghas-sahha tal-argument biss kienx qed jonsob fil-fatt jew inkellha qed jaghjmel xi haga ohra per ezempju iperrec l-ghasafar u/jew jirranga xi xbieki halli jipprepara ghall-istagun tal-insib meta jiftah! Il-gustizzja ma tistax tistrieh fuq it-tkaxkir tas-saqajn tal-awtoritajiet, li baghtu ghas-suspettat xhur wara u addirittura bdew il-proceduri kontrih aktar minn sena wara l-akkadut. Issa huwa ben rispaut li l-Awtoritajiet iridu jkunu dejjem pronti biex jivestigaw l-ilment minghajr l-ebda tkaxkir tas-saqajn u jiehdu dawk l-azzjonijiet necessarji kif jidhrilhom huma. Din il-Qorti ta' l-Appell Kriminal stess qalet fil-**Pulizija vs Francis Briffa**:

'Huwa tassew kundannabli li il-prosekuzzjoni tohrog akkuzi fi Frar 2020 meta l-allegat reti gew kommessi f' Ottubru 2018 u tistenna sa Jannar 2021 biex tinnotifika lill-akkuzat appelat bl-akkuzi dwar allegat reati li sehhew f' Ottubru 2018. Dan hu certament abbuz tas-sistema' .

L-appellant irid ifakkar li dawn huma reat ta' natura sommarja, ghal kuntrarju li qalet l-Ewwel Onorabbli Qorti mhux ta' natura gravi u li huwa facilment investigati fi ftit tas-sieghat jekk ikun hemm il-volonta' tal-awtoritajiet li jistabilixxu il-fatti. Dan ma sarx potenzjalment huwa ukoll ghad-detriment tad-difiza tal-appellant.

L-appellant jemmen bi shih li l-investigazzjonjiet tal-pulizija ma' sarux sewwa u b' dik is-serjeta' necessarja u allura l-Ewwel Onorabbli Qorti kellha tarahom b' dik l-ottika u mhux taqbad u tigbed konkluzzjoni li l-appellant kien qed jonsob, ossija jiehu jew jipprova jiehu l-ghasafar waqt stagun maghluq. L-appellant ma nstabx fuq il-post fejn l-allegat attivita' illegali kienet qed issir[2]. Il-fatt li il-pulizija tal-ALE meta cemplet is-Sinjura Fiona Burrows kienu 'no available' ma jfissirx li l-investigazzjonijiet ma setghux isiru b' mod tempestiv mill-pulizija tad-distrett jew mill-istess pulizija l-ghada jew fil-granet ta' wara u mhux xhur wara! Wara kollox hemm Korp tal-Pulizija wiehed u kif qalet din l-Onorabbli Qorti fil-kaz il-**Pulizija vs Leeroy Balzan**:

' Illi kull min huwa responsabbli ghat-tmexxija efficjenti tal-korp tal-pulizija ghandu jara illi l-pulizija ikollhom l-ghodda kollha mehtiega biex jkunu jistghu jaqdu d-dmirijiet taghhom minghajr ebda xkiel u minghajr biza…. Min hu responsabbli ghandu jara illi

[2] Ara f' dan is-sens il-Pulizija vs Emanuel Muscat App. Nru. 400/13DS data 19 ta' Ottubru 2016 as per Onr. Imhallef David Scicluna.

dak il-membru tal-korp tal-pulzija jinghata l-ghodda u il-mezzi kollha sabiex jkun jista' jaghmel uzu minn dik is-sistema b' mod immedjat[3]**.**'

Illi fuq bazi ta' probabbilita' l-appellant irnexxilu jipprova zewg affarijiet li milli jidher l-Ewwel Onorabbli Qorti tat-ftit jew addirittura xejn importanza:

1. Li il-van irrapurtat mix-xhud ewlieni tal-prosekuzzjoni, ossija, is-Sinjura Fiona Burrows, ghalkemm huwa tal-appellant, jista' jinstaq minn KULL persuna li ghandha ' l fuq minn 25 sena. Infatti fix-xhieda spontanja tieghu quddiem l-Ewwel Onorabbli Qorti l-appellant jixhed dan u pprova dan anki bic-certifikat tal-assigurazzjoni tal-vettura ABJ 274. Dan ma gie bl-ebda mod kontradett u ma setghax l-appellant xhur wara jindika b' mod preciz minn kien bil-van tieghu fl-allegat gurnata u hin u x' kien qed jaghmel bih!
2. L-appellant gab xhud in-difiza lis-Sur Nicholas Grech mid-Wild Birds Regulations Unit (WBRU) li huwa vera li ikkonferma kif qalet tajjeb l-Ewwel Onorabbli Qorti li fis-snin 2017 u 2021 dan is-sit kien registrat fuq l-appellant. Li naqset li tevalwa u tghid l-Ewwel Onorabbli Qorti huwa li dan is-sit fejn allegatament kien qed jonsob l-appellant *kien ukoll registrat fuq persuni ohra, kif xhed ix-xhud Grech, ossija Peter Bugeja, Joe Barbara, Emmanuel Busuttil u David Busuttil*. Li kieku ghamlet xogholha sew il-pulizija ezekuttiva, kienet tibaghat ghal dawn il-persuni ukoll, li kollha ghandhom konnessjoni mal-appellant jew ghax huma familjari tieghu jew inkellha haddiema tieghu u tara jekk il-persuna fir-ritratti u fil-filmat jixbhux lilu jew le. Din zgur kienet tkun l-*<u>ahjar prova</u>* ghall-prosekuzzjoni ghax tkun ezawriet il-possibilitajiet kollha ta' investigazzjoni u mhux taghmel taparsi investigazzjoni wara diversi xhur u toqghod fuq ritratti u

[3] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar is-26 ta' Ottubru 2017 ikkwotata fil-Pulizija vs Therese Attard Flores Appell Nru. 273/2017 deciza fl-14 ta' Ottubru 2021 per Onor. Imhallef Consuelo Scerri Herrera.

filmati tas-Sinjura Fiona Burrows u minghjar tal-anqas ticcekja il-verzjoni taghha ma xhieda ohra li kienu maghha u li hi stess issemmi fir-rapport taghha li huwa ezebit in atti u li l-appellant ser jaghmel referenza ghalih aktar l-isfel fl-appell tieghu[4].

c. Apprezzament dwar ix-xhud ewlieni Fiona Burrows.

Huwa veru li xhud wiehed jekk emmnut huwa bizzejjed biex min fdat dak biex jiggudika jsib htija jew jillibera i-persuna li tkun suggetta ghall-azzjoni penali[5]. Pero' ma jistax ikunu li ghax jitla' persuna ta' NGO ambjentali titwemmen u ghax jitla nassab jew kaccatur quddiem dawn il-Qrati ma jigix emmnut! Jidher li l-Ewwel Onorabbli Qorti strahet b' mod esklussiv fuq dak li xhedet is-Sinjura Burrows kemm ghal dak li jirrigwarda identifikazzjoni kif ukoll dwar jekk kienx qed isir insib jew le. Il-filmat ezebit mis-Sinjura Burrows ma jidhirx li qed isir insib u ma jidhirx li l-persuna li hemm fil-filmat ghamel xi hin qed jonsob. Kieku li certament kien jinqabad fil-filmat u is-Sinjura Burrows kienet tirrapurtah. Meta wiehed jevalwa x-xhieda ta' persuna bhas-Sinjura Burrows irid mhux biss jevalwa li din tinvestiga ghexieren ta' rapporti fuq kacca u insib allegatament illegali kull sena u allura tara diversi ucuh! Ix-xhieda taghha saret qisa *cut and paste* u sfortunatament anki s-sentenzi ta' l-Ewwel Onorabbli Qorti tal-Magistrati fejn tirrigwara ix-xhieda ta' l-istess Fiona Burrows saret tkun *cut and past* u din hija emmnuta a prexxinder![6] Kif jista' jkun li persuna li taraha ftit minuti, kif tammetti l-istess Onorabbli Qorti tal-Magistrati tigi identifikata b' mod pozittiv wara aktar minn sena u nofs! Huwa minnu li tista' tghid li forsi li tixbaha, xi haga li jammetti ukoll l-appellant li dik il-persuna tal-filmat tixbhu, pero' li tixbah peruna mhux il-prova rikjesta mill-ligi u ghalhekk l-azzjoni tal-pulizija kellha

[4] Qed issir referenza ghal certa Patricia Molina Garcia u cert Chris li ix-xhud Fiona Burrows issemmi fir-rapport taghha u li dan ta' l-ahhar lanqas biss taf kunjomu!
[5] Art. 638 (2) tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta
[6] Ara is-sentanza P vs Francis Abela Kaz Nru. 184-73 moghtija fl-istess jum tat-28 ta' Jannar 2022 mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) as per Mag. Dr. Elaine Mercieca.

tkun tempestiva biex tistabilixxi il-fatti ghax b' hekk biss seta' jkollha l-ahjar prova! Dik il-gurnata x' kien liebes l-appellant, f' dawk il-granet kienx bil-lehja, minhghajr lehja, bid-daqna jew? In-nies l-ohra li fuqhom kien hemm xi zmien registrat il-mansab fuqhom x' kienu libsin, jixbhu lill-appellant jew il-persuna tal-filmat. Kellhom lehja jew daqna!!!

Minghajr dubbju, ix-xhud principali tal-prosekuzzjoni ghandha interess attiv fil-proceduri[7]. Hija mhux biss attivista' kontra l-kacca u l-insib izda ukoll hija impjegata tal-CABS. L-ghixien taghha, quo impjegata, milli jidher jiddependi fuq ir-rappurtagg ta' attivitajiet dubbjuzu u suspettuzi u l-*conviction rate* tal-persuni imressqa il-Qorti. Huwa f' dan l-isfond li l-Qorti trid tezamina u tarbel ix-xhieda taghha peress li ghandha interess attiv u dirett fil-materja li qed tixhed dwara. Illi l-Ewwel Onorabbli Qorti tal-Magistrati gustament tikkwota is-sentenza mill-Qorti tal-Appell Ingliza fil-kaz **R vs Turnbull** li dawn il-Qrati f' diversi okkazzjonijiet jiccitaw pero' milli jidher naqset li thaddan il-principji hemm enuncati fis-sens:

1. Ix-xhud principali Burrows kif ukoll is-Surgent Theuma raw lil dik il-persuna darba biss f' hajjitha. Jidher car u tond li Burrows ratu minn diversi metri 'l boghod u il-filmat mhux huwa anqas minn hames minuti b' kollox. Jigifieri dan huwa l-ahjar filmat lis-Sinjura Burrows setghet tigbed tal-persuna li kien hemm quddiema.
2. Kif diga' inghad mit-28 ta' Marzu 2020, li kienet l-unika guranata li rat lil dik il-persuna ghal meta qed tghid li gharfitu fl-awla tal-Qorti, meta kien f' bank wahdu, ghaddew aktar minn sena u nofs!
3. Kellha xi haga Burrows il-ghala gharfitu minn fost persuni potenzjalment suspettati? Le.

[7] Art. 633 (1) tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Burrows ma giet fl-ebda hin vicin is-suspettat u lanqas tghid kemm kienet 'l boghod minnu. Il-filmat huwa ta' ftit minuti u f' hafna mill-partijiet minnhom ma jidhirx wicc. Lanqas ma ngabet tixhed Patricia Molina Garcia biex tixhed u wisq anqas certu Chris li jissemma fir-rapport prezentat minn Burrows[8]. Kien dan Chris li kunjomu lanqas biss mhu maghruf minn Burrows li kien il-persuna forsi fl-ahjar pozizzjoni biex jaghmel identifikazzjoni tajba u sigura tal-persuna li kien qed jigi investigat ghax skond dak rapurtat minn Burrows s-suspettant mar jigri warajh ghax prezunibilment dahal go hwejjgu minghajr il-permess tieghu. Dan il-fatt fl-umili sottomissjoni tal-appellant ukoll idghajjef t-tezi tal-prosekuzzjoni.

Ix-xhud PS 1030 Theuma li f' idejh thalla l-file tal-investigazzjoni kien sajjem f' dak li kiteb a tempo vergine fit-23 ta' Gunju 2020. Hu ma jghidx li gharaf lill-appellant meta baghat ghalih l-ufficcju biex jigi investigat pero' jghid xott xott li l-investigazzjoni waslu ghall-appellant. Kif u x' fatta ma jghidx kif wasal ghalih pero'. **Fil-kontro-ezami jikkonferma li hu ma baghtx ghall-persuni l-ohra li fuqhom kien hemm ukoll f' xi zmien il-mansab irregistrat.**

Ghaldaqstat, umilment l-appellant jissottometti li kellu jigi liberat mill-akkuzi fin-nuqqas tal-elementi kif esposti aktar ' l fuq.

It-Tieni Aggravju

Bla pregudizzju ghal dak diga' sottomess fl-aggravju l-iehor ghandu jinghad f' dak li jirrigwarda piena.

Illi jibda biex jinghad illi l-Ewwel Onorabbli Qorti qabel id-decide qalet hekk:

[8] Art. 638 (1) tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

' Illi ai fini ta' piena din il-Qorti…..inkluz l-attitudni tal-qua imputat lejn il-membri tal-CABS'

Dan mhux biss juri il-pregudizzju li l-Ewwel Onorabbli Qorti kellha ghall-appellant u li emmnet b' ghajnejha maghluqa lix-xhud Fiona Burrows minghajr ma effettivament hadet dawk il-prekawzjonijiet u salvagwardji li hemm enuncjati fis-sentenza Turnbull li hija stess ikkwotat imma ukoll ma hemm l-ebda akkuzi li huwa ghamel xi komportament illegal fil-konfront ta' membru jew membri tal-CABS. Jekk vera hu hu, l-attitudni tieghu lejn persuni ohra kienet dejjem korretta kif jixhed l-istess filmat u jzid jghid li:

b. Jichad b' mod kategoriku li huwa hebb ghal xi hadd jew li mar jigri warajh. Xi haga li l-allegat vittma, dejjem skond Burrows, ma qalx ghax ma xhedx f' dawn il-proceduri u lanqas ma hemm xi akkuzi dwar dan!
c. Jekk l-Ewwel Onorabbli Qorti qed tirreferi ghax ir-ragel li qed jigbor il-gaggeg ghandu parti zghira ta' wara tidher f' xi hin dan huwa ghax dak il-qalziet prezunibiment huwa xi daqsxejn wiesa u allura meta persuna titbaxxa jinzel xi daqsxejn. Ghal darb' ohra jigi ribadit ma hemm l-ebda akkuza ta' xi reat jew kontravenzjoni f' dan is-sens.

Ghaldaqstant il-kumment u il-kunsiderazzjoni ta' l-Ewwel Onorabbli Qorti huma manifestament zbaljati, mhux gusti u ma kellhomx jintuzaw biex jikkargaw il-piena.

Minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-appellant ma giex akkuzat li hu recediv u ghandu fedina penali kwazi netta u l-unika reat li ghandu fuq il-fedina penali tieghu imur lura ghall-hdax (11) ta' Ottubru 2008, jigifieri tletta (13) -il sena ilu. Wiehed irid ukoll jikkunsidera li ghalkemm din hija procedura sommarja l-

akkuzi jmorru lura ghal Marzu 2020, jigifieri ghal-kwazi sentejn ilu. Fil-verita' l-iskop tal-piena mhux wahda ta' tpattija[9] u ghalhekk il-legislatur peres li huwa delizzju jhalli fid-diskrezzjoni wisa' tal-gudikant li jaghti piena infatti l-artikolu 27 (2) jghid li jekk wiehed jinstab hati JISTA' jehel u hemm lista' ta' konsegwenzi li jinkludu ukoll Ordni ta' Probation.

Infatti fis-sentenzi **Il-Pulizija vs Justin Chetcuti** li kienet tirrelata dwar kacca minghajr permess fis-stagun maghluq din l-Onorabbli Qorti ma skwalifikatx lill-appellant mill-licenzji taht ir-regolament tal-ghasafar selvagg u lanqas taht l-Ordinanza dwar l-Armi[10]. Dan ifisser li l-iskwalifika tal-licenzja mhux tassattiva. F' kaz iehor **il-Pulizija vs Jonathan Sammut** din l-Onorabbli Qorti iskwalifika lill-appellant ghal-perjodu ta' skwalifika ta' sena[11].

Ghaldaqstant l-appellant jemmen bis-shih ghandu jkun hemm temperament fil-piena u li l-multa moghtija kienet sproporzjonata u ghandha tkun fil-minimum, jew tqarreb lejn il-minimum, kemm-il darba l-aggravi l-ohra ma jigux milqugha. Huwa ukoll jitlob il-klemenza ta' din l-Onorabbli Qorti anki f' dak li jirrigwarda l-licenza taht l-AL 79 tal- l-2006 kif sussegwent emendat kif ukoll dik mit-Taqsima XV tal-Kodici tal-Ligijiet tal-Pulizija.

Salv aggravji ohra;

Semghet il-partijiet jitrattaw nhar it-3 ta' Mejju, 2022.

Ikkunsidrat,

---

[9] Ara f' dan is-sens Il-Pulizija vs Maria Bondin et deciza mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali nhar il-25 ta' Marzu 2019 as per Magistrat Dottoressa M. Frendo Dimech.

[10] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali as per Onorevoli Imhallef Consuelo Scerri Herrera Appell Nru. 13/2020.

[11] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali as per Onorevoli Imhallef Consuelo Scerri Herrera Appell Nru. 495/2017.

Din il-Qorti hija Qorti ta' revizjoni tas-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati u ghalhekk ma tbiddilx l-apprezzament tal-provi maghmul mill-Ewwel Qorti meta dik il-Qorti tkun legalment u ragonevolment korretta fl-apprezzament li hija kienet ghamlet. Kif ritenut fis-sentenza moghtija minn din il-Qorti diversament preseduta fl-ismijiet **il-Pulizja vs Julian Genovese**:[12] '

> *'hu principju ormaj stabilit fil-gurisprudenza ta' din il-Qorti (kemm fil-kaz ta' appelli minn sentenzi tal-Qorti tal-Magistrati kif ukoll fil-kaz ta' appelli minn verdetti w sentenzi tal-Qorti Kriminali) li din il-Qorti* ***ma tiddisturbax l-apprezzament dwar il-provi maghmul mill-Ewwel Qorti jekk tasal ghall-konkluzzjoni li dik il-Qorti setghet ragonevolment u legalment tasal ghall-konkluzzjoni li waslet ghaliha.*** *Fi kliem iehor, din il-Qorti ma tirrimpjazzax id-diskrezzjoni fl-apprezzament tal-provi ezercitata mill-Ewwel Qorti,* ***izda taghmel apprezzament approfondit tal-istess biex tara jekk dik l-Ewwel Qorti kienetx ragjonevoli fil-konkluzzjoni taghha.*** *Jekk izda din il-Qorti tasal ghall-konkluzzjoni li l-Ewwel Qorti fuq il-provi li kellha quddiemha, ma setghetx ragjonevolment tasal ghall-konkluzzjoni li waslet ghaliha, allura din tkun raguni valida, jekk mhux addirittura mpellenti, sabiex din il-Qorti tiddisturba dik id-diskrezzjoni w konkluzzjoni* (ara f'dan is-sens "inter alia" l-Appell Kriminali : "**Il-Pulizija vs. Raymond Psaila et.**[13]" [12.5.94]; "**Ir-Repubblika ta' Malta vs. George Azzopardi**[14]" [14.2.1989]; "**Il-Pulizija vs. Carmel sive Chalmer Pace**[15]"

---

[12] Deciza 31 ta Lulju 2008. Appell Numru 141/2008.
[13] Deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar it-12 ta' Mejju, 1994.
[14] Deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar l-14 ta' Frar, 1989.
[15] Deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-31 ta' Mejju, 1991.

[31.5.1991]; "**Il-Pulizija vs. Anthony Zammit**[16]" [31.5.1991] u ohrajn.)

Illi appropozitu, din il-Qorti tirriferi ghal dak li nghad minn Lord chief Justice Widgery fil-kawza "**R. v. Cooper**[17]" (in konnessjoni mal-artikolu tal-ligi Ingliza s. 2 (1) (a) tal-Criminal Appeal Act, 1968) :-

> *"assuming that there was no specific error in the conduct of the trial, an appeal court will be very reluctant to interfere with the jury's verdict (in this case with the conclusions of the learned Magistrate) , because the jury will have had the advantage of seeing and hearing the witnesses, whereas the appeal court normally determines the appeal on the basis of papers alone . However, should the overall feel of the case – including the apparent weakness of the prosecution evidence as revealed from the transcript of the proceedings – leave the court with a lurking doubt as to whether an injustice may have been done, then, very exceptionally, a conviction will be quashed."*[18]

Jekk il-Qorti tal-Magistrati tkun ghamlet xogholha tajjeb, din il-Qorti ma tistax taqbad u tibdlilha s-sentenza taghha, dimend li ma jkunx hemm raguni valida. L-appellant jista' ma jaqbilx mal-konkluzjonijiet tal-Ewwel Qorti, madanakollu dan mhux biżżejjed biex din il-Qorti tibdel is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati.

Illi fl-appell kriminali fil-kawza fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta vs. Ivan Gatt,**[19] inghad illi :-

---

[16] Deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-31 ta' Mejju, 1991.
[17] 1969] 1 QB 276.
[18] Ara wkoll BLACKSTONE'S CRIMINAL PRACTICE (1991), p. 1392.
[19] Deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar l-1 ta Dicembru,1994.

> *"Fi kliem iehor, l-ezercizzju ta' din il-Qorti fil-kaz prezenti u f'kull kaz iehor fejn l-appell ikun bazat fuq apprezzament tal-provi, huwa li* ***tezamina l-provi dedotti f' dan il-kaz, tara jekk, anki jekk kien hemm versjonijiet kontradittorji – kif normalment ikun hemm – xi wahda minnhom setghetx liberament u serenament tigi emmnuta minghajr ma jigi vjolat il-principju li d-dubju ghandu jmur favur l-akkuzat u, jekk tali versjoni setghet tigi emmnuta w evidentement giet emmnuta…. , il-funzjoni , anzi d-dover ta' din il-Qorti huwa li tirrispetta dik id-diskrezzjoni u dak l-apprezzament. Biex din il-Qorti, kif del resto gieli ghamlet – tiddisturba l-gudizzju …, trid tkun konvinta li l-istess ma setghux, taht ebda cirkostanza ragjonevoli, jaghtu affidament lill-versjoni minnhom emmnuta."***

Din il-Qorti ma tkunx semghet ix-xhieda hi kif tkun semghathom l-Ewwel Qorti, u ghaldaqstant din tal-ahhar ikollha vantagg peress li tkun semghet ix-xhieda u rat il-komportament taghhom meta dawn xhedu. Ghaldaqstant, din il-Qorti tista' ma taqbilx mal-Ewwel Qorti, izda jekk din setghet legalment u ragonevolment tasal ghal dik il-konkluzzjoni din ma tistax taqbad u tbiddilha. Izda, din il-Qorti taghmel ezami approfondit biex tara jekk l-Ewwel Qorti setghetx fuq il-provi li kellha quddiemha tasal b'mod "*safe and satisfactory*" ghall-konkluzzjoni ta' htija.

Huwa principju fundamentali tal-process penali li sabiex l-akkuzat jigi misjub hati tal-akkuzi migjuba fil-konfront tieghu, tali akkuzi ghandhom jigu pruvati **oltre kull dubju dettat mir-raguni.** Fis-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Peter Ebejer,**[20] il-Qorti fakkret li l-grad ta' prova li trid tilhaq il-Prosekuzzjoni hu dak il-grad li ma jhalli ebda dubju dettat mir-raguni u mhux xi grad ta' prova li ma jhalli ebda ombra ta' dubju. Id-dubji

[20] Deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar l-5 ta' Dicembru 1997.

ombra ma jistghux jitqiesu bhala dubji dettati mir-raguni. Fi kliem iehor, **<u>dak li l-gudikant irid jasal ghalih hu, li wara li jqis ic-cirkostanzi u l-provi kollha, u b'applikazzjoni tal-buon sens tieghu, ikun moralment konvint minn dak il-fatt li trid tipprova l-Prosekuzzjoni.</u>**

Il-Qorti tissottolinea li huwa ben risaput li l**<u>-apprezzament tal-provi ghandu jsir mhux biss b'mod spezzettat u individwali izda l-provi ghandhom jigu analizzati flimkien fl-assjem taghhom sabiex wiehed jara x'inferenzi jew interpretazzjoni ragjonevoli u legali jista' jaghti lil dawk il-provi hekk interpretati.</u>** Ma tistax tinstab htija jew nuqqas ta' htija sempliciment fuq analizi individwali jew separata tal-provi. Dawn ghandhom jigu kkunsidrati kemm individwalment kif ukoll komplessivament. Il-Gudikant ghandu jezamina bir-reqqa l-provi rilevanti li jkollu quddiemu u mbagħad jiddeciedi l-kawza abbazi tal-ligi applikabbli, tal-gurisprudenza, u tal-provi li fl-opinjoni tiegħu huma konsistenti, konvincenti u korroboranti.[21]

Illi ghalhekk m'hemmx dubju li kollox jiddependi fuq il-kredibilita` tax-xhieda u dan billi din il-Qorti sejra taghti qies l-imgieba, il-kondotta u l-karattru tax-xhieda, tal-fatt jekk ix-xhieda ghandiex mis-sewwa jew hix kostanti, u ta' fatturi ohra tax-xhieda u jekk ix-xhieda hix imsahha minn xhieda ohra, u tac-cirkostanzi kollha tal-kaz, u dan ai termini tal-Artikolu 637 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Artikolu 637 tal-Kapitolu 9 jipprovdi gwida cara lill-Gudikant kif ghandu japprezza xhieda ta' xhud:

> *"id-deċiżjoni titħalla fid-diskrezzjoni ta' min għandu jiġġudika l-fatti, billi jittieħed qies tal-imġieba, kondotta u karattru tax-xhud, tal-fatt jekk ix-xiehda għandhiex mis-sewwa jew hix konsistenti,*

[21] Appell Civili Numru. 140/1991/2 - Norbert Agius v. Anthony Vella et., deciz fil-25 ta' April, 2008 mill-Prim Imhallef Vincent De Gaetano u l-Imhallfin Joseph D. Camilleri u Joseph A. Filletti.

u ta' fattizzi oħra tax-xiehda tiegħu, u jekk ix-xiehda hix imsaħħa minn xiehda oħra, u taċ-ċirkostanzi kollha tal-kaz."

<u>Ghandhom ikunu ndizzji evidenti li jorbtu lill-akkuzat mar-reat u hadd iktar, anzi l-akkuzat biss, li hu l-hati u l-provi li jigu mressqa, ikunu kompatibbli mal-presunzjoni tal-innocenza tieghu.</u> Illi ghalhekk huwa mportanti fl-isfond ta' dan il-kaz li jigi ppruvat li kien l-imputat biss li ghamel dak li gie akkuzat bih u ghalhekk il-Qorti sejra tikkonsidra kwalunkwe prova possibilment cirkostanzjali li tista' torbot lill-imputat b'mod univoku bir-reati addebitati lilu.

Fil-fatt kif gie ritenut fis-sentenza fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Carmelo Busuttil</u>**:[22] *"Il-prova ndizzjarja ta' spiss hija l-ahjar prova tal-volta hija tali li tipprova fatt bi precizjoni matematika".*

Illi huwa veru li fil-kamp penali, il-provi ndizzjarji hafna drabi huma aktar importanti mill-provi diretti. Hu veru wkoll li l-provi ndizzjarji jridu jigu ezaminati b'aktar attenzjoni sabiex wiehed jaccerta ruhu li huma univoci.

Archbold fil-ktieb tieghu **Criminal Practice**[23] b'referenza ghal dak li qal Lord Normand fil-kaz **<u>Teper vs. R</u>** [24] jghid:

> *"Circumstantial evidence is receivable in Criminal as well as in Civil cases; and indeed, the necessity of admitting such evidence is more obvious in the former than in the latter; for in criminal cases, the possibility of proving the matter charged by the direct and positive testimony of eye witnesses or by conclusive documents much more than in civil cases; and where such testimony is not available. The Jury is permitted to infer the facts*

---

[22] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sitta (6) ta' Mejju, 1961.
[23] 1997 Edition Para 10-3.
[24] 1952.

proved other facts necessary to complete the elements of guilt or establish innocence. It must always be narrowly examined, if only because evidence of this kind may be fabricated to cast suspicion on another [...]. It is also necessary before drawing the inference of the accused's guilt from circumstantial evidence to be sure that there is no other co-existing circumstance which would weaken or destroy the inference".

Illi din hija ezattament il-posizzjoni hawn Malta, kif fil-fatt giet konfermata b'sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emanuel Seisun**.[25]

Din il-Qorti thoss u tghid li provi cirkostanzjali huma bhal katina li tintrabat minn tarf ghal tarf, b'sensiela ta' ghoqiedi li jaqblu ma' xulxin u li flimkien iwasslu fl-istess direzzjoni. Sabiex l-evidenza cirkostanzjali tkun is-sies ta' sejbien ta' htija, din trid tkun univoka, jigifieri li tipponta biss u esklussivament lejn direzzjoni u konkluzjoni wahda u xejn hliefha. Altrimenti, jekk ic-cirkostanzi jaghtu lok ghal aktar minn konkluzjoni wahda, il-Qorti ma tkunx tista' tistrieh fuqhom biss biex tkun tista' ssib htija.

Artikolu 638 tal-Kodici Kriminali jaghmilha cara li huwa fid-dover tal-Prosekuzzjoni li ggib il-provi kollha u l-ahjar prova possibbli sabiex il-grad tal-prova tal-Prosekuzzjoni jintlahaq b'success. Jekk dawk il-provi jkunu jikkonsistu principalment fil-verzjoni ta' xhud wahdieni, il-Qorti xorta wahda tista' tasal sal-grad ta' prova rikjest fi procedimenti kriminali, jekk dak ix-xhud ikun gie emnut; u dan peress li f'din l-eventwalita', din ix-xiehda ssir bizzejjed biex taghmel prova shiha u kompluta minn kollox, daqs kemm kieku l-fatt gie ppruvat minn zewg xhieda jew aktar. Fil-fatt l-Artikolu 638(2) tal-Kodici Kriminali jghid li xhud wiehed wahdu, jekk emnut, huwa sufficjenti sabiex fuq ix-xiehda tieghu l-Qorti tkun tista' ssib htija. Dan il-prinċipju ġie kkonfermat f'diversi kazijiet li dawn il-

[25] moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar d-9 ta' Jannar, 1998.

Qrati kellhom quddiemhom fil-passat.[26] Jiġifieri huwa legalment korrett u permissibbli li Qorti ta' Gustizzja Kriminali tasal li ssib htija f'persuna akkuzata fuq ix-xiehda ta' xhud wiehed biss.

In oltre kif gie ritenut mil-Qorti fl-Appell Kriminali fis-sentenza fl-ismijiet **__Il-Pulizija vs Joseph Thorne__**,[27] mhux kull konflitt fil-provi ghandu awtomatikament iwassal ghal-liberazzjoni tal-persuna akkuzata. Imma l- Qorti, f' kaz ta' konflitt fil-provi, trid tevalwa l-provi u tasal ghall-konkluzjoni taghha.

F'dan il-kuntest, allura, l-akbar sfida li jkollhom il-Qrati fil-kazijiet li jisimghu hija li jiskopru **__l-verita' storika__**; u dan peress li l-evidenza li tingieb mhux dejjem tkun veritiera. Xhud jista' jkun konsistenti kemm fil-veritajiet, kif ukoll fil-gideb li jista' jkun qieghed jghid. U huwa ghalhekk li jezisti wkoll ir-reat ta' sperġur. Il-Qrati ma ghandhomx is-setgha li jaqraw l-imhuh tan-nies. Il-Qrati jippruvaw jifhmu xi jkollhom f'moħħhom, f'qalbhom u fil-kuxjenza tagħhom in-nies li jidhru quddiemhom biss mill-kliem li jghidu u mill-eghmil taghhom. Il-Qrati jridu jistriehu biss fuq il-provi li jkunu ngiebu quddiemhom – cioe' l-evidenza diretta jew l-evidenza indiretta.

Ghalhekk din il-Qorti sejra tghaddi sabiex tevalwa l-evidenza li ngiebghet quddiem l-Ewwel Qorti.

---

[26] Ara fost oħrajn l-appelli kriminali sede inferjuri fl-ismijiet Il-Pulizija vs Joseph Bonavia ppreseduta mill-imħallef Joseph Galea Debono u datata s-6 ta' Novembru 2002; Il-Pulizija vs Antoine Cutajar ippreseduta mill-Imħallef Patrick Vella u deċiża fis-16 ta' Marzu 2001; Il-Pulizija vs Carmel Spiteri ippreseduta mill-Imħallef David Scicluna u deċiża fid-9 ta' Novembru 2011; Ara wkoll Ir-Repubblika ta' Malta vs Martin Dimech deċiża mill-Qorti tal-Appell Sede Superjuri u ppreseduta mill-Imħallfin Joseph Filletti, David Scicluna u Joseph R. Micallef u datata 24 ta' Settembru 2004.

[27] Deċiza fid-9 ta' Lulju 2003 mill-Qorti tal-Appell Kriminali Sede Inferjuri ippreseduta mill-Imħallef Joseph Galea Debono

Fiona Burrows[28] xehedet bil-lingwa Ingliza nhar id-19 ta' Novembru, 2021 fejn qalet li ser tkun qedgha tixhed ghan-nom tal-Committee Against Birds Slaughter. Hi spjegat illi nhar it-28 ta' Marzu, 2020, hi u voluntiera ohra kienu l-Fawwara *jfittxu trapping sites* illegali. Xi 12.00pm indunaw b'wiehed li kellu l-ixbieki barra, *caged decoys* u li kien hemm xi hadd fid-dura. Hi qabdet tigbed video sabiex tigbor l-evidenza dwar l-illegalita. Hi qalet illi madwar ghaxar minuti wara l-persuna hareg mid-dura, beda jdur fit-*trapping site* u rega' lura ghad-dura. Madwar tletin minuta wara, volutier/a mar vicin t-trapping site sabiex ikunu jistghu jgibu aktar evidenza mill-vicin. F'dan il-punt l-individwu hareg mid-dura u qabad jigri wara l-volutier/a u jghajjat. Waqt li hi kienet qed tosserva u tigbed il-filmat, l-individwu beda jigbor il-caged decoys, mar ghall-karozza u telaq minn fuq il-post. Hi pprezentat ukoll ir-rapport taghha bhala Dok. FB u r-recoding taghha bhala Dok. FB1. Burrows gharrfet l-appellant fl-Awla u tghid li dak iz-zmien kellu d-daqna u issa ma ghandux.

F'Dok. FB, Burrows iddiskreviet il-vettura li Busuttil telaq biha bhala Pickup ahmar bin-numru tar-registrazzjoni ABJ 274. Hi qalet ukoll li kienet akkumpanjata minn zewg volutiera bl-ismijietta' Chris u Patricia.

Carl Cauchi[29] xehed nhar id-19 ta' Novembru, 2021 fejn qal li fl-2020 Busuttil kellu licenzja generali ghall-insib izda fit-28 ta' Marzu, 2020 il-Gvern ma kienx applika l-ebda deroga ghall-insib fuq l-ebda speci u ghalhekk kull min kien ghamel hekk, ghamlu b'mod illegali. Hu ma kienx jaf iwiegeb fuq min kien registrat il-mansab in kwistjoni.

PS1030 Clint Theuma[30] xehed nhar it-13 ta' Jannar, 2022 fejn spjega illi fiz-zmien tar-rapport kien stazzjonat l-EPU u kien ircieva dan il-file mill-Ispettur Elliot

[28] Fol. 7 tal-process.
[29] Fol. 13 tal-process.
[30] Fol. 16 tal-process.

Magro. Hu qal li kienu rcivew rapport minghand il-CABS li kienu ffilmjaw lil xi hadd jonsob illegalment f' Marzu 2020. Kien hemm ritratti tieghu *close-up* u cari u ghalhekk il-persuna jintaraf. Kien hemm anke *footage close-up.* Dan kien qed juza l-vettura bin-numru tar-registrazzjoni ABJ 274 u kellu miktub li ghal habta tal-12.00pm fit-28 ta' Marzu, 2020, kien qieghed jonsob fl-inhawi tal-Fawwara, Limiti tas-Siggiewi. Hu kien irrizultalu li dan kien certu Carl Busuttil u kien baghat ghalih. Hu wrih il-filmat, tah id-drittijiet legali tieghu u ghazel li ma jwegibx. Hu pprezzenta id-dikjarazzjoni ffirmata minn l-appellant li kien irrinunzja ghad-dritt tal-Avukat u PC 217. In kontro-ezami hu qal illi ma setax jistabilixxi fejn kienet il-vettura dakinhar. Hu spjega illi bhala investigazzjoni tiehu naqra zmien. Hu qal li dak il-mansab ma kien registrat fuq hadd u qal li ghal kaz tieghu ma kellux ghalxiex joqghod jiccekja fejn kien snin qabel u ghand min kien bhala mansab. Hu gharaf l-appellant fl-awla u qal li dak iz-zmien kellu daqna u issa m'ghandux. Hu kkonkluda li hu kellem lill-appellant fuq gurnata partikolari u cioe' dwar it-28 ta' Marzu, 2020 u ma rrizultalux li l-appellant kien qieghed jonsob fil-granet ta' qabel.

<u>Nicholas Grech</u>[31] xehed nhar it-13 ta' Jannar, 2022 u qal illi skond il-ko-ordini 35.841432, 14.410541 il-mansab, fis-sena 2014 kien irregistrat fuq certu Peter Bugeja (ID Card 212869M) u Jsoeph Barbara (ID Card 123649M); fis-snin 2015 u 2016 kien irregistrat fuq Anthony Farrugia (ID Card 41092M), Peter Bugeja (ID Card 212869M) u Carl Busuttil (ID Card 0001983M); fis-sena 2017 kien irregistrat taht Carl Busuttil (ID Card 0001983M); fis-snin 2018, 2019 u 2020 ma kien hemm l-ebda registrazzjoni fuq dan il-mansab u f'2021 Joseph Barbara (ID Card 123649M) rega' rregistra fuq dan is-sit. Hu qal ukoll illi f' Marzu 2020 ma kien hemm l-ebda deroga tal-insib.

[31] Fol. 20 tal-process.

Carl Busuttil,[32] l-appellant, xehed nhar it-13 ta' Jannar, 2022 fejn qal illi l-vettura ABJ 274 isuqha hu, hi tieghu, pero jsuquha hafna nies ohra fosthom huh, missieru u l-haddiem tieghu. Infatti bhala assigurazzjoni ghandu li jista' jsuqha kulhadd. Hu esebixxa wkoll il-polza tal-assigurazzjoni li jixhed dan. Hu qal illi f' Marzu qatt ma nasab. Muri Dok FB, fejn kien hemm xi ritratti, hu gie mistoqsi kienx jaf min hu l-persuna li kien hemm fl-istess ritratti u hu wiegeb illi xi hadd jixbhu. Mistoqsi kemm ikun hemm nies li jixbhuh hemm hekk fl-inhawi tal-Fawwara fejn hemm id-dura, hu wiegeb illi ma jafx u li hemmhekk bla hitan bhal ma setgha jigi nnutat mir-ritratti.

Ikkunsidrat,

L-ewwel parti tal-ewwel aggravju tal-appellant titratta dwar l-apprezzament tal-provi dwar l-insib. Din il-Qorti evalwat b'reqqa l-evidenza migjuba quddiemha, b'mod specjali l-filmati esebiet mix-xhud Fiona Burrows. Bl-esperjenza taghha, din il-Qorti tista' tikkonkludi illi minn dak li rat hi stess minn dan il-filmat u/jew filmati kien hemm attivita' ta' nsib.

Fir-rigward tal-investigazzjonijiet tal-pulizija, f'dan il-kaz partikolari ma ssemma mkien illi l-membri tal-CABS cemplu lill-pulizija u li dawn ma setghux jattendu fuq il-post, bhal ma gara f'kazijiet ohrajn. Oltre minn hekk din-Qorti ma tistax ma tikritikax id-dewmien sabiex il-pulizija jibghatu ghall-allegat imputati f'dawn it-tip ta' kazijiet. Il-fatt illi xhieda mportanti ma jigux imressqa sabiex jixhdu quddiem l-Ewwel Qorti bha per ezempju r-rapprezentant ta' Transport Malta sabiex jikkonferma jekk ir-registrazzjoni tal-vettura msemmija tajjatx lill-appellant u l-volutiera tal-CABS bl-ismijiet ta' Patricia u Chris. Huwa minnu li dawn huma proceduri sommarji, madanakollu l-pulizija ghandhom ikunu preparati u mhux iserrhu principarjament fuq ir-rapporti kompliati mill-CABS.

[32] Fol. 22 tal-process.

Din il-Qorti tfakkar illi l-prosekuzzjoni trid iggib il-quddiem l-ahjar prova u l-appellant m'hu obbligat iressaq l-ebda prova *da parte* tieghu.

Dwar l-apprezzament tax-xhud ewlieni u cioe' Fiona Burrows, din il-Qorti ma tarax li hu gust fejn l-appellant accena l-preciz kelmiet '*Pero' ma jistax ikun li ghax jitla' persuna ta' NGO ambjentali titwemmen u ghax jitla' nassab jew kaccatur quddiem dawn il-Qrati ma jigix emmnut*!' Din il-Qorti ma tarax ucuh u ma tiddistingwix bejn nies differenti. Din il-Qorti osservat illi s-Sinjura Burrows kienet ilha tosserva lill-appellant ghal aktar minn ftit minuti u sahansitra qalet li kienet gharfet lill-appellant fl-awla bhala l-persuna li kienet qed tonsob b'mod illegali. Hawnhekk tqum il-mistoqsija tal-identita' tal-appellant. Apparti ix-xhieda ta' Fiona Burrows, din il-Qorti ghandha wkoll filmat li wkoll gie migbud mis-Sinjura Burrows u l-PCR Person Details a fol. 2 tal-process fejn hemm ukoll ritratt tal-appellant.

F'dan l-istadju din il-Qorti taghmel referenza ghas-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emanuel (Noel) Zammit**[33] fejn gie ritenuti s-segwenti:

> *33.Dwar il-problematika tal-identifikazzjoni ta' persuna minn xhud okulari, din il-Qorti tagħmel riferenza għas-sentenza mogħtija minn din il-Qorti kolleġjalment komposta fl-ismijiet* ***Ir-Repubblika ta' Malta vs Mark Pace*** *deċiża nhar is-7 ta' Novembru 2002 fejn intqal is-segwenti :*
>
> *L-ewwel aggravju ta' l-appellant, u forsi dak principali, huwa bazat fuq il-kwistjoni delikata ta' l-identifikazzjoni ta' l-appellant b'dan li dak li l-appellant qieghed jattakka hija l- procedura adottata mill-pulizija biex issir identification parade.*

[33] Deciza mill-Qorti tal-Appell nhar 5 ta' Dicembru, 2019.

Kif osservat il-Qorti ta' l-Appell Kriminali (sede inferjuri) fil-kawza ***Il-Pulizija vs Stephen Zammit*** *deciza fil-15 ta' Lulju 1998 (Vol. LXXXII.iv.235), "il-ligi taghna hi partikolarment skarsa dwar regoli li ghandhom x'jaqsmu ma' l-identifikazzjoni ta' imputat jew akkuzat. Infatti, l-unika disposizzjoni tal-ligi in materja - l-artikolu 648 tal-Kodici Kriminali - hi redatta fin-negattiv, fis-sens li tghid x'mhux mehtieg u mhux x'inhu mehtieg". Dik id-disposizzjoni tipprovdi testwalment hekk:*

"Biex issir il-prova ta' l-identita' ta' persuna li ghandha tigi maghrufa jew ta' oggett li ghandu jingieb bhala prova, mhux mehtieg, bhala regola, li x-xhud jaghraf dik il- persuna minn fost persuni ohra, jew dak l-oggett minn qalb ohrajn bhalu, hlief meta l-qorti, f'xi kaz partikulari, ikun jidhrilha xieraq taghmel dan ghall-finijiet tal-gustizzja".

Dik l-istess Qorti ezaminat fid-dettal din il-kwistjoni, u billi huwa rilevanti ghall-kaz odjern se jigi kkwotat in extenso. Hija fil-fatt qalet:

"Minn din id-dispozizzjoni jidher car li l-legislatur ma riedx ixekkel lill-partijiet fil-kawza b'regoli rigidi ta' kif ghandha ssir l-identifikazzjoni ta' persuna jew oggett, izda halla fil- gudizzju prudenti tal-Qorti li tirregola ruhha skond il-kaz. Din id-dispozizzjoni, naturalment, tapplika ghal identifikazzjoni f'Qorti; meta si tratta ta' identifikazzjoni li tkun saret barra mill-Qorti, bhal, per ezempju, fl-ghassa tal-pulizija, u li ghalhekk tkun ipprecediet l-identifikazzjoni fil-Qorti, il-ligi taghna ma tghid xejn. Dan ma jfissirx li ma hemmx regoli ta' prudenza dettati mill-bwon sens li ghandhom jigu osservati, specjalment f'dawk li jissejhu identification parades; dawn ir-regoli huma intizi fl-

interess kemm tal-prosekuzzjoni kif ukoll tad-difiza bl-iskop li l-identifikazzjoni ta' persuna bhala l-awtur ta' reat jew bhala l-persuna altrimenti involuta fih tkun attendibbli b'mod li l-gudikant tal-fatt ikun jista' jserrah mohhu li ma hemmx zball f'dik l-identifikazzjoni. Fl-Ingilterra hafna minn dawn ir-regoli huma llum inkluzi fil-Code of Practice D taht il- Police and Criminal Evidence Act, 1984. S'intendi dawn ir- regoli mhumiex applikabbli ghal Malta, izda xi whud minnhom huma utili hafna ghax ighinu biex jizguraw dak li nghad aktar 'il fuq, u cioe` l-attendibilita` ta' l- identifikazzjoni. Hekk, per ezempju, wahda minn dawn ir- regoli hi li meta jkun hemm aktar minn xhud wiehed u dawna jkunu ser jintwerew xi ritratti, 'only one witness shall be shown photographs at any one time' (para. 2, Annexe D) u dan bl-iskop ovvju li xhud ma jkunx jista' jinfluwenza lix-xhud l-iehor. Ix-xhud ghandu jigi muri numru sostanzjali ta' ritratti, mhux semplicement wiehed jew tnejn, u 'he shall not be prompted or guided in any way but shall be left to make any selection without help' (para. 4). Ir-ritratti hekk uzati, u specjalment dak li talvolta x-xhud ikun indika bhala li jirrapprezenta lill-persuna li qed jidentifika, ghandhom jigu ppreservati biex jekk ikun il-kaz, jigu esebiti filQorti. Kwantu ghal identification parades dawn ir-regoli jipprovdu, fost hwejjeg ohra li:

'The parade shall consist of at least eight persons (in addition to the suspect) who so far as possible resemble the suspect in age, height, general appearance and position in life' (para. 8, Annexe A, sottolinear ta' din il-Qorti);

Jerga' jigi ribadit li n-non-osservanza ta' dawn ir-regoli ma jwassalx ghall-inammissibilita` tal-prova ta' l- identifikazzjoni; ikun ifisser biss li, skond ic-cirkostanzi partikolari tal-kaz, dik l-

identifikazzjoni tista' ma tkunx attendibbli bizzejjed. Lanqas ma ghandu dan kollu jfisser jew jigi interpretat bhala li hemm xi regola generali li xiehda okulari (eye-witness testimony) hija minnha nnifisha inattendibbli jew li fiha xi perikoli. Kif fisser Chief Justice Miles fis-Supreme Court of the Australian Capital Territory fil-kawza Sharrett vs Gill (1993) 65 A Crim R. 44:

'I am unaware of any authority in this country or elsewhere that lays down a general principle that all eye-witness testimony is subject to weaknesses and dangers. It would be surprising if there were such a principle. Of course, everybody knows that everybody else has human failings with regard to such matters as observation, interpretation, recollection and articulateness and such failings are assumed to be taken into account in most cases by the tribunal of fact unless there is some particular need for the fact-finder to refer to or to be referred to some aspect of the case where such failings are relevant. The highest judicial authorities emphasise that, in jury trials, cases of disputed identification require express and precise reference to these human failings and this principle has been extended to trials without a jury. However, it is hard to imagine life where people are not able to act safely and sensibly upon their observations of what they see and hear, and even upon their identification of fellow human beings by such observations. The ability to distinguish one human being from another and to recognise a person as one previously encountered are surely basic skills indispensable to social existence, and skills well acquired at an early age. What the lawyers call identification is essentially no different from what is generally known as recognition';

Fi kliem iehor huwa biss f' certu kazijiet li tista' veramentr tqum il-kwistjoni ta' l-attendibilita` ta' identification evidence. Il-kaz klassiku fl-Ingilterra huwa dak ta' Turnbull (1977) QB 224, fejn il-Qorti esprimiet ruhha hekk:

'First, whenever the case against the accused depends wholly or substantially on the correctness of one or more identifications of the accused which the defence alleges to be mistaken, the judge should warn the jury of the special need for caution before convicting the accused in reliance on the correctness of the identification or identifications. In addition, he should instruct them as to the reason for the need for such a warning and should make some reference to the possibility that a mistaken witness can be a convincing one and that a number of such witnesses can all be mistaken. Provided that this is done in clear terms the judge need not use any particular form of words.

Secondly, the judge should direct the jury to examine closely the circumstances in which the identification by each witness came to be made. How long did the witness have the accused under observation? At what distance? In what light? Was the observation impeded in any way, as for example, by passing traffic or a press of people? Had the witness ever seen the accused before? How often? If only occasionally, had he any special reason for remembering the accused? How long elapsed between the original observation and the subsequent identification to the police? Was there any material discrepancy between the description of the accused given to the police by the witness when first seen by them and his actual appearance?

Recognition may be more reliable than identification of a stranger; but even when the witness is purporting to recognise someone whom he knows, the jury should be reminded that mistakes in recognition of close relatives and friends are sometimes made.

All these matters go to the quality of the identification evidence. If the quality is good and remains good at the close of the accused's case, the danger of a mistaken identification is lessened; but the poorer the quality, the greater the danger' (ara Blackstone's Criminal Practice, 1991, pagna 1991; Archbold, 1997, pagni 1255-1256)".

Oltre minn hekk il-Qorti taghmel referenza wkoll ghas-sentenza fl-ismijiet Fis-sentenza fl-ismijiet **'Il-Pulizija (Spettur Bernard Charles Spiteri) vs. John Vella'**[34] gie kkunsidrat hekk dwar *dock identification*:

'Dwar dock identification l-Archbold jghid:

Dock identifications are not inadmissible but when considering whether to exercise its discretion to admit such evidence the court should consider whether there is a good reason why an identification procedure did not take place – there being procedures which can take place where the suspect is not willing to participate in a formal identification parade. Where such evidence is admitted the court should remember the dangers of relying on such evidence, that (if the defendant was denied the advantage of participating in an identification procedure) the defendant has been disadvantaged by not participating in an

[34] Deciza mill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali fis-16 ta' Jannar, 2019 (Numru: 401/2018)

identification procedure and that an identification witness may assume that the person in the dock is the person who committed the offence.[35] '

Referenza ssir ukoll ghal sentenza ricentissima fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Francis Abela**[36] fejn gie ritenut illi '*Il-filmat wahdu mhux prova bizejjed ghall-identifikazzjoni tal-appellant*'. Ghaldaqstant, filwaqt illi din il-Qorti ssostni illi kull kaz ghandu jigi ttrattat b'mod individwali u ghalhekk m'ghandux jigi pparagunat ma sentenzi ohrajn, hi qieset dak li xehedet is-Sinjura Burrows specifikament ukoll meta qalet illi l-appellant mar jigri wara kollega taghha. Din il-kollega qatt ma ddeponiet quddiem il-Qrati taghna. Fir-rigward tal-filmati li gibdet Burrows u li din il-Qorti rat, ma jidher imkien li l-appellant qieghed jigri wara xi hadd. Min-naha l-ohra din il-Qorti qieset ukoll dak li xehed l-appellant quddiem l-Ewwel Qorti. Dan qal li hu qatt ma nasab f' Marzu u li l-vettura tieghu jsuqha diversi nies. Mistoqsi minn kien dak fir-rirtatti esebiti f' Dok. DB hu wiegeb illi kien xi hadd jixbhu. Dan kollu maghdud, din il-Qorti zgur ma tistax tghid illi l-prosekuzzjoni rnexxila ggib prova minghajr dubbju dettat mir-raguni illi l-appellant huwa fil-fatt l-istess wiehed li kien qieghed jonsob nhar it-28 ta' Marzu, 2020. Din il-Qorti ghalhekk m'ghandiex dik ic-certezza morali illi fil-fatt kien l-appellant li kien qieghed jonsob b'mod illegali.

Ghal dawn il-motivi, din il-Qorti sejra tghaddi sabiex tilqa' l-ewwel aggravju tal-appellant u ghalhekk qeghda tirrevoka u thassar is-sentenza tal-Ewwel Qorti fejn sabet l-appellant Carl Busuttil hati tal-akkuzi migjuba fil-konfront tieghu u minflok tilliberah minn kull htija u piena.

---

35 Archbold Magistrates' Courts Criminal Practice 2018 Pg 654 (Din ir-referenza tinsab fin-nota ta' qiegh il-pagna enumerata disgha (9) fis-sentenza citata)
36 Deciza mill-Qorti tal-Appell nhar it-3 ta' Mejju, 2022.

Tordna komunika ta' din is-sentenza lill-Kummissarju tal-Pulizija sabiex tali proceduri isiru b'mod aktar spedjanti w jigu wkoll mressqa l-provi kollha skond il-ligi.

(Ft) Consuelo-Pilar Scerri Herrera
Imhallef

Vera kopja

Nadia Ciappara
Deputat Registratur